

9/56

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
1903

Yunke

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΓ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1903

ΑΡΙΘ. 43

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅσον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 8
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾷ 23

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Διδυμοτείχου ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ (πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίης)
† Ὁ Ἀρχιεραρχιεπὶ τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται ἀποστελλομένη πρὸς τὸν ταμίαν.

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΣΙΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικά χρονικά—Χριστιανικὸν ἀρχαιολογικὸν Μουσείον Βιβλιολογία—Ἀρχιμανδρίτης Κοσμάς Λαυριώτης—
Παράρτημα: Ἀπολογιστικὰ διδάγματα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀπαντήσεις αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν εἰς ἐγκύκλιον πατριαρχικὴν καὶ συνοδικήν.—Ἐν τῇ τῆς παρελθούσης τρίτης συνοδικῇ συνεδρίᾳ ἀνεγνώσθησαν αἱ ἀπαντήσεις τῶν ὀρθόδοξων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν Ἱεροσολύμων, Ρωσσίας, Ἑλλάδος, Ρουμανίας, Σερβίας καὶ Μαυροβουνίου εἰς τὴν κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀπολυθεῖσαν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἐγκύκλιον, ἐν ἣ διευτυπουντο αἱ γνωσταὶ προτάσεις τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου περὶ τῶν σχέσεων τῶν ὀρθόδοξων ἐκκλησιῶν πρὸς ἀλλήλας, περὶ ἐνώσεως μετὰ τῶν δύο μεγάλων τοῦ χριστιανισμοῦ κλάδων, τῆς δυτικῆς καὶ τῆς τῶν διαμαρτυρομένων καὶ τῆς τῶν Ἀγγλικανῶν καὶ Παλαιοκαθολικῶν καὶ περὶ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου. Ἐκ τῶν ἀπαντήσεων καθυστερεῖ μόνον ἡ τοῦ πατριαρχ. θρόνου Ἀλεξανδρείας. Τὴν ἐπὶ τούτων μελέτην καὶ συζήτησιν ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀνέβαλεν εἰς προσεχῆ συνεδρίαν.

Στοργὴ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας.—Ἀπὸ γραμμάτων τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Καστορίας κ. Γερμανοῦ ἐγνώσθη ὅτι προσελθόντες

τελευταῖον τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ μετανοήσαντες ἐπὶ τοῖς τολμηθεῖσι κατ' αὐτῆς, ἐξητήσαντο συγγνώμην οἱ κάτοικοι ὀκτὼ σχισματικῶν χωρίων καὶ δεκατεσσάρων μικτῶν ἐκ τῶν ἐν τῇ ἐνορίᾳ τῆς ἱερᾶς ταύτης μητροπόλεως ὑπαγομένων. Ἡ Ἐκκλησία λαβοῦσα γνῶσιν τούτων διεβίβασε τῷ μητροπολίτῃ τὴν εὐαρέσκειαν αὐτῆς.

Χειροτονία Μελενίκου.—Καθ' ἡ ἡγγελία-μεν τῇ π. κυριακῇ ἐγένετο ἡ χειροτονία τοῦ ἐψηφισμένου μητροπολίτου Μελενίκου κ. Εἰρηναίου ἐν τῷ ναὶδρίῳ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς ἱερουργούντων τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν Ἐφέσου, Βοδενῶν καὶ Καλλιουπόλεως.

Μητροπόλις Κυζίκου.—Τῷ σαββάτῳ ἀφίκετο ἐξ Ἀρτάκης, κομίζων μέρος τῇ περιουσίας τοῦ ἀειμνήστου μητροπολίτου Κυζίκου Κωνσταντίνου, ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Τρώαδος κ. Τιμόθεος ἐπίτροπος αὐτόθι τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Κυζίκου κ. Ἀθανασίου.

Μητροπόλις Νικομηδείας.—Ἐπανῆλθε τῇ προπαραλθούσῃ ἐβδομάδι ὁ πανιερ. μητροπολίτης πρόων Μεσημβρίας κ. Ἀνθίμος, περιελθὼν ἐντολῇ τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Νικομηδείας τὰ κατὰ τὸ τιμῆμα Ἀπολλωνιάδος χωρία τῆς ἐπαρχίας ταύτης.

Μητροπόλις Βερροίας.—Ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ἐκ Θεσσαλονίκης, τῇ 30 ὀκτωβρίου, μετὰ διαμονὴν βραχεῖαν, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Κωνστάντιος.

9/56

МЕЧНИКОВА

Μητρόπολις Σωζοαγαθουπόλεως.—Ἐνεκα σπουδαίας ἐπαρχιακῆς ὑποθέσεως, ἐκλήθη ἐνταῦθα ὁ πανιερ. μητροπολίτης Σωζοαγαθουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος.

Μητρόπολις Προικονήσου.—Ὑποβλήθεισων πρὸ καιροῦ τῇ Ἐκκλησίᾳ παραπόνων ἐκ μέρους τῶν κατοίκων Ἀλώνης τῆς μητροπόλεως ταύτης κατὰ τῆς πολιτείας τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Προικονήσου κ. Σωφρονίου, ἡ ἱερὰ Σύνοδος παρέπεμψε τὰς ἀναφορὰς πρὸς ἀπολογία εἰς αὐτὸν, κατὰ τὰ νενομισμένα. Τῆς ἀπολογίας ταύτης κριθείσης ἐπαρκoῦς, ἀπεστάλῃσαν τὰ κατάλληλα γράμματα τοῖς τε προκρίτοις Ἀλώνης καὶ τῷ μητροπολίτῃ, δεδομένης αὐτῷ τῆς ἐντολῆς ὅπως ἱκανοποιήσῃ τὰς ἀξιώσεις τῶν κατοίκων περὶ τῆς ἐν τῷ τμήματι τούτῳ κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ ἔτους διαμονῆς αὐτοῦ καὶ τῆς συγκροτήσεως ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου. δι' ὃ βεβαίως εὑρεθήσονται οἱ ἀπαιτούμενοι ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ ταύτῃ.

Μητρόπολις Κῶ.—Προχθὲς ἀφίκετο εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν ὁ πανιερ. μητροπολίτης Κῶου κ. Ἰωακείμ, χρησιμοποιῶν τὴν πρὸ καιροῦ χορηγηθεῖσαν αὐτῷ ἄδειαν, διατρίψας δ' ἐπὶ τινα χρόνον ἐν Σμύρνῃ.

Ἐξαρχία Μετσόβου.—Τῇ π. δευτέρᾳ ἐπανεκάμψεν εἰς βασιλεύουσαν ὁ ἐπὶ μῆνας ἱκανοὺς ἐν Μετσόβῳ καὶ Ἰωαννίνοις ἐξαρχικῶς διαμείνας ἱερολ. δευτερεύων κ. Παρθένιος ἐκπληρώσας τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ἐντολήν.

Ἱερὰ μονὴ Φανερωμένης.—Τῷ σαββάτῳ ἀπῆλθεν εἰς Πέραμον, πρὸς ἐξέτασιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς σταυροπηγιακῆς ἐν Κυζίκῳ μονῆς Φανερωμένης, ὁ Α' γραμματεὺς τοῦ πνευματικοῦ δικαστηρίου τῶν Πατριαρχείων ἐλλογ. κ. Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος.

Ἱερὰ μονὴ Κανάλων.—Ἀφίκετο, χάριν ὑποθέσεων τῆς ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Κίτρους ἱερᾶς σταυροπηγιακῆς μονῆς Κανάλων, ὁ ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας ἐν αὐτῇ διακονῶν καὶ ἐπὶ δεκαοκταετίαν ἡγούμενος αὐτῆς πανοσιώτατος ἱερομ. κ. Ἰάκωβος. Ἡ μονὴ αὕτη ἔχει νῦν μοναχοὺς τέσσαρας καὶ δύο δοκίμους.

Ἱερὰ μονὴ Ραγίου.—Συνοδικῇ ἀποφάσει, διαρρυθμιζομένων τῶν πραγμάτων τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Παραμυθίας καὶ Φιλιατῶν ἱερᾶς σταυροπηγιακῆς μονῆς τοῦ Ραγίου, ἐνεκρίθη νὰ μεταβῇ πρὸς τοῦτο εἰς τὴν μονὴν ταύτην ὁ πανιερ.

μητροπολίτης Δρυϊνουπρλεως καὶ Δελβίνου κ. Λουκάς, ἐντολὴν ἔχων νὰ ἐξελέγξῃ καὶ τακτοποιήσῃ τὰ λογιστικὰ βιβλία, νὰ ἐξασφαλίσῃ δὲ καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη καὶ κειμήλια τῆς μονῆς ταύτης.

Ἐφορία ἐθνικοῦ ὀρφανοτροφείου.—Τῇ π. πέμπτῃ συνῆλθεν ἡ προσωρινὴ ἐφορία τοῦ ἐν Πριγκήπῳ ἐθνικοῦ ὀρφανοτροφείου, εἰς πρώτην ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Διδυμοτείχου κ. Φιλαρέτου συνεδρίαν. Εἰς τὸν πρόεδρον, εὐχαριστήσαντα δεόντως τῇ Α. Θ. Π. τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ ἐπὶ τῇ ἀπονεμθείσῃ αὐτῷ ἐντολῇ, ἀπήντησεν ὁ ἐκ τῶν ἐφόρων ἀξιότιμος κ. Ι. Κ. Χατζόπουλος, ἐπαινῶν τὸ τοῦ σεβ. προέδρου πρόθυμον καὶ ἀκάματον εἰς τοιαύτας ἐθνικὰς ἐργασίας· ἐνεκρίθη δὲ τὸ μὲν νὰ ἐκφρασθῶσι δι' ἐπιστολῆς αἱ εὐχαριστιαί τῆς ἐπιτροπῆς τῷ τέως αὐτῆς προέδρῳ μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκης κ. Ἀλεξάνδρῳ ἐπὶ τῇ μέχρι τοῦδε ἀοκνῷ αὐτοῦ ἐργασίᾳ, τὸ δὲ ν' ἀποσταλῇ ὑπὸ τοῦ ἀντιπροέδρου τῆς ἐφορίας ἐριτίμου κ. Λεωνίδου Γ. Ζαρίφη ἐπιστολὴ τῆς ἐφορίας πρὸς τὴν Α. Θ. Π. εὐχαριστούσης ἐπὶ τῷ διορισμῷ τοῦ νέου προέδρου μητροπολίτου Διδυμοτείχου κ. Φιλαρέτου, ὅστις ἀνηγγέλθη διὰ πατριαρχικοῦ πιττακίου, καθὼς καὶ δι' ἑτέρου ἡγγέλθη ἡ ἐπιψηφίσις τοῦ κανονισμοῦ τοῦ ὀρφανοτροφείου συναποσταλέντος τῇ ἐφορίᾳ. Ὁ κανονισμὸς οὗτος, ἐγκριθὲς ὑπὸ τῶν δύο Σωμάτων καὶ ἐπικυρωθεὶς ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. ἀνεγνώσθη ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς χθὲς ἐπὶ τῇ βάσει δ' αὐτοῦ ἡ προσωρινὴ ἐπιτροπὴ τοῦ ὀρφανοτροφείου ἐκλέξασα δώδεκα ἐκλεξιμους, ὑπέβαλεν αὐτοὺς τῇ Α. Θ. Π. δι' ἐπιστολῆς τοῦ Προεδρείου, ἵνα ἀκολουθῶς τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐκλέξῃ ὁριστικῶς τὴν ἐφορείαν τοῦ ἐθνικοῦ τούτου καθιδρύματος.

Πατριαρχικὴ χοροστάσια.—Ἐν μέσῳ πολυπληθεστάτης συρροῆς εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐχοροστάτισε τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ κατὰ τὴν λειτουργίαν ἐν τῷ ἐν Ταταούλοις ἱερῷ ναῷ τοῦ ἀγ. Δημητρίου ἐν ᾧ ὁ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν διακόνων ἱερολ. κ. Ἱερόθεος Ἀνθουλίδης ἐξεφώνησε κατάλληλον λόγον ἀπὸ τοῦ ἁμβωνος.

Ὀνοματικὴ ἐορτή.—Τῇ τρίτῃ (4 ἀρχομένου), μνήμῃ τοῦ ὁσίου Ἰωαννικίου τοῦ μεγάλου, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης συνεχάρη τηλεγραφικῶς τῷ τὴν ὀνοματικὴν αὐτοῦ ἐορτὴν

ἀγοντι πανιερ. μητροπολίτη Μογλενών, διὰ δὲ τοῦ ἱερολογ. τριτεύοντος κ. Βενιαμὶν τῷ ἐνταῦθα διαμένοντι πανιερ. μητροπολίτη πρώην Δισκάτης κ. Ἰωαννικίῳ.

Ἐπιδοκέψεις. — Τῇ π. τρίτῃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέψατο τὰς ΑΑ. ΕΕ. τοὺς πρεσβευτὰς Ρωσίας κ. Ζηνόβιου καὶ Ἑλλάδος κ. Γρυπάσιν ὡς καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ ἀναρρώσαντα ἥδη ἐξ. Κωστάκην ἐφένδην Καραθεοδωρῆν, μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας.

Ἐπιτροπὴ μαρτυρικῶν βαπτίσεως. — Πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης, ἀντὶ τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Θεσσαλονίκης, διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Σερβίων κ. Κοζάνης κ. Κωνστάντιος, ὡς καὶ μέλος ὁ ἐκ τῶν ἐντίμων συμβούλων ἀντιναύαρχος Κοσμᾶ πασᾶς, ἀντὶ τοῦ κ. Ἐμμ. Ρακτιβάν.

Πατριαρχικαὶ προσρήσεις. — Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἡγουμένου τῆς ἐν Ἀγ. Ὁρει ἱερᾶς μονῆς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος αἰδίου ἀρχιμανδρίτου Ἀνδρέου, ὁ ἱερολογ. τριτεύων τῶν Πατριαρχείων κ. Βενιαμὶν διηρμήνευσε τὰς συλλυπητικὰς προσρήσεις καὶ τὰς ὑπὲρ ἀναπαύσεως τοῦ θανόντος εὐχὰς τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου τῷ ἐνταῦθα ἀντιπροσώπῳ τῆς μονῆς ταύτης ὁσιωτάτῳ ἱερομονάχῳ κ. Ἀδριανῷ. — Διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀπεσταλμένου διεβιβάσθησαν αἱ συγχαρητικαὶ εὐλογίαι τῆς Α. Θ. Π. τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Ἀλεξάνδρου, ἐπὶ τῷ ἀρραβῶνι τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ δεσποσύνης Ἑλένης μετὰ τοῦ γραμματέως τῆς ἱερᾶς ταύτης μητροπόλεως ἐλλογίμου κ. Θωμᾶ Δελνθασίλν.

Ἐκκλησιαστικὴ μουσική. — Χθὲς τὸ πρῶτον ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συνῆλθεν ὁ Ἐκκλησιαστικὸς μουσικὸς Σύλλογος ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Ἐφέσου κ. Ἰωακείμ, ἀναγνωσθέντος ἐν ἀρχῇ τῆς συνεδρίας τοῦ πατριαρχικοῦ πιττακίου τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ. Ὁ σεβασμ. πρόεδρος προσεφώνησε τὰ μέλη, ὧν ἐξῆρε τὸν ζήλον, ἰδίᾳ δὲ τῶν τὸ προδρεῖον ἀποτελούντων, ἀπῆντησε δ' αὐτῷ ὁ ἀντιπρόεδρος πρωτέδικος τῆς Μ. Ἐκκλησίας κ. Γ. Ι. Παπαδόπουλος ἐξ ὀνόματος τῶν παρόντων τριάκοντα περίπου μελῶν. — Ἐν τῇ συνεδρίᾳ ταύτῃ ἐγνώσθη διὰ γράμματος τῶν ἐν Πριγκίπῳ σχολῶν ὅτι ἡ ἐφορία τούτων εἰσήγαγε τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν πρὸς διδασκαλίαν, δι' ἣν ὁ Σύλλογος

ἐνέκρινε νὰ πεμφθῶσι δωρεὰν τοῖς διδασκομένοις 30 σώματα τῶν «Στοιχειωδῶν γνώσεων τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς» ἔργου τοῦ ἐλλογ. διδασκάλου τῆς μουσικῆς κ. Φωτίου Παπαδοπούλου. — Εὐχάριστον εἶδον μετὰδίδωσιν ἡμῖν ἡ ἐν Ἀθήναις μουσικὴ ἐφημερὶς «Φόρμιγξ» τῆς ὑπάρξεως ἐν Χίῳ μουσικοῦ ὁμίλου, τελούντος καὶ πανήγυριν ἐπέτειον τῇ 1 ὁκτωβρίου, μνήμῃ τοῦ ἐν ἁγίοις Ρωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ. Προηγουμένως ἐγνώσθη διὰ τῶν ἐφημερίδων ἡ ὑπαρξὶς τοιούτων ὁμίλων ἐν Θεσσαλονικῇ καὶ Σμύρνῃ, ὧν ἐπαινετὴ βεβαίως ἡ πρόθεσις ἰδρυτῶν τε καὶ μελῶν, ἐὰν μετὰ ζήλου τὸ σπουδαῖον ἔργον ἐπιδιώξωσιν, ὅπερ ἀνέλαβον. Ἀτυχῶς, παρ' ἡμῖν τοιαῦτα σωματεῖα καὶ τὰ σκοπὸν ἐπιστημονικὸν ἐπιδιώκοντα, πεποιστά πιθανῶς εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις καὶ γνώσεις, ἐργάζονται καθ' ἑαυτὰ, ἐνῷ ἡδύναντο, συνανταποκρινόμενα πρὸς ἀλλήλα, νὰ ἔχωσι τὴν βεβαιότητα τελεσφόρου τινὸς ἐργασίας διὰ τῆς ἀνακοινώσεως ἰδεῶν καὶ κρίσεων ἐπὶ τεχνικῶν ἢ ἐπιστημονικῶν ζητημάτων Ἰδίᾳ πάντες οἱ τοὺς μουσικοὺς ὁμίλους τούτους συναποτελοῦντες ἥδη ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὸν παρ' ἡμῖν Ἐκκλησιαστικὸν μουσικὸν Σύλλογον, ὅστις καὶ διὰ τοῦ περιοδικοῦ ἡδύνατο νὰ φανῇ χρήσιμος αὐτοῖς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βιβλιοθήκην νὰ πλουτίσῃ καὶ πρὸς πλουτισμὸν νὰ συντελῇ τῶν γνώσεων τῶν ἀποτελούντων ἕκαστον ὅμιλον μελῶν, καθὼ καὶ μουσικοὺς καὶ λογίους ἐγκρίτους ἐν ἑαυτῷ καταριθμῶν, καὶ πείραν κεκτημένους τῆς ἀνυσιμωτέρας τῶν τοιούτων σωματείων λειτουργίας, καὶ ὑπὸ τὴν ἐγγυτέραν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας ἐποπτεῖαν ἐργαζόμενος.

Ἄγιον Ὄρος. — Ἀφίκετο ἐξ Ἀγίου Ὄρους ἐνταῦθα, δι' ὑποθέσεις τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ μονῆς, ὁ ἐν Κερεκίς παρὰ τῇ ἱερᾷ συνάξει Σταυρονικήτην ἀντιπρόσωπος ὁσιολογ. διάκονος κ. Ἱερεμίας. — Ἀπεβίωσεν ἄρτι ὁ ἄλλοτε πνευματικὸς τῆς ἱερᾶς τοῦ Κουτλουμουσίου μονῆς Ἱερόθεος, ὁ καὶ ἐπίτροπος καὶ προϊστάμενος χρηματίσας τῆς ἱερᾶς μονῆς Σταυρονικήτης κατ' ἐντολὴν τῆς ἱερᾶς συνάξεως.

Ἐπιτροπὴ ἐράνων. — Ἀναγράφοντες ἐν προηγούμενῳ φύλλῳ τὰ ὀνόματα τῶν κατ' ἐνορίας ἐπιτροπῶν, ὅσαι μετὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν θέλουσι συνεργασθῇ πρὸς τὸν σκοπὸν, δι' ὃν ἐξελέγησαν, ἀναγγέλλομεν νῦν ὅτι ἀντὶ τῶν παρσιτησμένων τὴν ἐντολὴν, ὧν τοὺς προεχλομένους λόγους εὔρεν ἡ κεντρικὴ

Ἐπιτροπὴ τῶν ἐράνων δεδικαιολογημένους, ὠνομάσθησαν οἱ ἐπόμενοι :

Μουχλίον—Σ. Ἀβρααμίδης καὶ Πρ. Δημητριάδης.

Ποτηρᾶ—Κ. Β. Ἐξερτζόγλους καὶ Χαραλάμπης Α. Παπᾶς.

Βαλίνον—Εὐστάθιος Εὐσταθίου (ἄντι τοῦ Β. Μαρμπούλου).

Ἐξω-κιόνιον—Νικόλ. Ἀναστασιάδης (ἄντι τοῦ κ. Ι. Μιμικοπούλου).

Ὀρτά-κιοῖ—Χρ. Δημητριάδης (ἄντι τοῦ κ. Χ. Τσίτσου).

Σαρμαδίκιον—Κωνστ. Καρατζᾶς (ἄντι τοῦ κ. Μισοφτίτση).

Εὐαγγελίστρια Ταταούλων—Σπ. Παπαδόπουλος (ἄντι τοῦ κ. Ι. Κ. Γαλανούδη).

Ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας.

Ἐπίτροπος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας ἐν Μύσῃ διωρίσθη ὑπὸ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου κ. Φωτίου ὁ πανοσιολ. ἱερομόναχος κ. Παῦλος Καταπόδης, πρῶην ἱεροσολυμίτης καὶ συναίτης δις ἐκ περιτροπῆς δικτελέσας.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.

Ὀνοματικὴ ἐορτή.—Τῷ παρελθόντι σαββάτῳ (1 νοεμβρίου), ἐπὶ τῇ ὀνοματικῇ ἐορτῇ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανῶ, ἐπεσκέψατο τὸν ἐνταῦθα ἐπίτροπον τοῦ Παναγίου Τάφου πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτην κ. Νικόδημον, ἐκ μέρους τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ὁ πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος, ὡς καὶ πάντες οἱ σεβασμ. μητροπολίται καὶ οἱ-θεοφ. ἐπίσκοποι καὶ πολλοὶ τῶν τὰ κοινὰ πρᾶττόντων καὶ λογάδες τοῦ γένους καὶ βιβλιοῦχοι τοῦ κράτους, ἐκδηλοῦντες τὸν πρὸς τὸν πατριάρχην τῆς Ἀγίας Πόλεως σεβασμόν. Πρὸς τὸν μακαριώτατον πατριάρχην κ. Δαμιανὸν ἔπεμψε καὶ τηλεγράφημα συγχαρητικόν ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Περιοδεία πατριάρχου.—Ἀπὸ τῆς 4ης νοεμβρίου, μετὰ τὴν ἐπὶ τῇ ὀνοματικῇ αὐτοῦ ἐορτῇ ὑποδοχὴν, ὁ μακαριώτατος πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανὸς ἀνεχώρησεν εἰς Λύδδην, ὅπως ἐπιτελέσῃ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου (3 νοεμβρίου).—Ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ ἔσται ὁ γηραιὸς ἀρχιεπίσκοπος Ἰορδάνου κ. Ἐπιφάνιος.

Ἱερατικὴ σχολή.—Καθηγητὴς τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ σχολῇ Ἱε-

ροσολύμων διωρίσθη ὁ μουσικολογ. ἀρχιμ. κ. Ἀγαθάγγελος, ἡγούμενος Ἀγίου Χαραλάμπους, δικτηρῶν ἅμα καὶ τὴν διακονίαν αὐτοῦ ταύτην.

Ἐκκλησία Ἑλλάδος.

Ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἅμα τε ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν καὶ καθήκον ἐθεώρησεν ἐπισήμως νὰ συγχαρῇ τῇ Α. Θ. Π. τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ ἐπὶ τῇ ὀνοματικῇ αὐτοῦ ἐορτῇ, ὅπερ ἐκωλύθη νὰ πράξῃ ἐγκαίρως καθὼς μὴ συνεδριάζουσιν.

Ἀρτης Ἱερατικὴ Σχολή.—Διευθυντὴς τῆς ἐν Ἀρτῇ ἄρτι συστηθείσης Ἱερατικῆς Σχολῆς διωρίσθη ὁ πανοσιολογ. κ. Νεκτάριος Μπᾶνος, ἄντι τοῦ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτου κ. Χρυσάνθου Ἀντωνιάδου.

Πράξις ἀποδοκιμαζομένη.

Ἀπορία συνεσχέθημεν ἐσχάτως ἐπὶ τῷ διαβήματι τῶν ἐν Ἀρτάκῃ τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Κύζικου ἱερέων καὶ προϋχόντων, τελεσάντων κηδεῖαν τῷ ἀειμνήστῳ μητροπολίτῃ αὐτῶν Κωνσταντίνῳ, καθ' ἣν ὥραν ἐτελεῖτο ἐν Δαρδανελλίοις ἡ κηδεία, τοῦ σκήνους αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ προκειμένου. Μείζονα δ' ἐκπληξιν παρήγαγεν εἰς πάντας οὐχὶ τὸ ὅτι ὁ ναὸς ἐκαλύφθη ἢ ἐκοσμήθη διὰ μελανῶν ὑφασμάτων, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐλαιογραφικὴ εἰκὼν τοῦ ἀειμνήστου, ἀναστηλωθεῖσα ἐπὶ τῶν βιβλίων τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου ἀνέκειτο πρὸς προσκύνησιν τῶν πιστῶν οἵα τις εἰκὼν ἁγίου δεχομένη τὰς μετανοίας καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς τῶν παρισταμένων. Καλὸν καὶ πρέπον ὅπως οἱ ἀρμόδιοι ἐκκλησιαστικοὶ ταγοὶ προσέχωσιν ἵνα μὴ συμβαίνωσιν ἔκτροπα.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

Ὁ ἐκ τῆς ἐξαρχικῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ πρὸ μικροῦ ἐπιστρέψας ἱερολογ. δευτερεύων τῶν πατριαρχείων κ. Παρθένιος Βαρδάκας ἐξεπλήρωσε καὶ ἑτέραν ἀποστολὴν, τοῦ πλουτισμοῦ καταστοχαζομένην τοῦ πρὸ διετίας συστηθέντος ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἀρχαιολογικοῦ χριστιανικοῦ Μουσείου, κομίσας ἀντικείμενά τινα, τέως ἀνήκοντα εἰς τὴν ἐν Ἡπείρῳ σταυροπηγιακὴν μονὴν τῆς Θεοτόκου Σωσίνου, ἀπόμοιραν πλού-

του παλαιού. Καλὸν εἶπερ ὁμοία φροντὶς ἐλαμβάνετο πρὸ ἐτῶν, ὅποτε πολλὰ χριστιανικὰ ἀρχαιότητες καὶ πολλὰ προϊόντα τοῦ λόγου, τῆς μνήμης καὶ τῆς φαντασίας ἐν μέρει καταλληλοτάτῳ θησαυρίζόμενα, τῆς δεούσης ἐπιμελείας ἀξιούμενα, χρήσιμα τοῖς ἐν μνημείοις σπουδάζουσι τὸ παρελθὸν τοῦ γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἤθελον ἀποβῆ. Εὐτυχῶς δ' ἀπομένουσιν ἐν κώμας καὶ πόλεσι, καὶ ναοῖς καὶ μονηδρίοις παλαιωθεῖσι, τοιαῦτα προϊόντα τῆς πατρίου τέχνης, πολλαχῶς διδάσκοντα, ἀμνήτους τε καὶ μεμνημένους, εἰς τὰ διδάγματα τῆς ἐπιστήμης, ἐκείνους μὲν εἰς προσθήκην γνώσεων, τούτους δὲ εἰς συμπλήρωσιν τῶν ἐλλιπῶς ἐγνωσμένων καὶ διόρθωσιν τῶν οὐ καλῶς δεδιδαγμένων.

Τὰ μᾶλλον ἄξια λόγου τῶν ἐνταῦθα μετακομισθέντων εἰσὶ τὰ λειτουργικὰ ἄμφια καὶ σκεύη, ὧν τὰ ἀρχαιότερα ἀναφέρονται εἰς τὸ ἔτος 1599 (αὐγούστου 17), δῶρημα τοῦ ἄρχοντος Ἰωάννου Σιμῶτα, τοῦ καὶ κτίτορος τῆς μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ· τούτων δὲ κατὰ τύπον ἀρχαίων εἰσι κατεσκευασμένα τὸ ὠράριον καὶ τὸ ἐπιτραχήλιο, ἄξιον δὲ σπουδῆς, οὐχὶ διὰ λόγον τεχνικόν, τὸ ἐπιγονάτιον· ἐν ἁγίον ποτήριον, ἐπίσης δῶρον τοῦ αὐτοῦ, θυμιατὸν ἀργυρένδυτον, εἰς σταυρὸς σλαβικῆς προελεύσεως, εἰσὶ τὰ κυριώτερα. Δυστυχῶς τὰ κομισθέντα χειρόγραφα εἰσιν ἐλλειπῇ πάντα, ὧν ἐν Εὐαγγέλιον ἐπὶ μεμβράνης ΙΓ' αἰῶνος, καὶ μέγα ἐντέχνως γεγραμμένον ἐν μεμβράνινον, αἰῶνος ΙΑ', περιέχον Λόγους τοῦ Χρυσορρήμονος εἰς ἀποστολικὰς περικοπὰς. Τῶν ἐπὶ χάρτου χειρογράφων, ἐν μὲν Εὐχολόγιον «ἐτελειώθη ἐν μηνὶ μαΐῳ ἱε' τοῦ ἔτους ςθϋβ', Ἰνδικτιῶνος β' (δηλ. 1484) — ἐγράφη παρ' ἐμοῦ Γενναδίου μοναχοῦ, καὶ εὐχεσθε μοι διὰ τὸν Κύριον ὅτι χωρικός εἰμι καὶ ἀμαθὴς τῆς τέχνης — ἐγράφη δὲ δι' ἐξόδου καὶ κόπου τοῦ τιμιωτάτου ἐν μοναχοῖς κυρίου Δανιὴλ τοῦ Δηδημάρη», ἕτερον δὲ, τῆς ΙΕ'. ἑκατονταετηρίδος, περιέχον Λόγους πατέρων πανηγυρικοὺς σημειοῦται ἀφιερωθὲν ὑπὸ Θεωμᾶ δεσπότου τῇ βασιλικῇ μονῇ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου «τῆς ἐντὸς τοῦ κάστρου Ἰωαννίνων, τοῦ ἐπονομασθέντος Μοναστήριον». Οὕτως ἔκ τε τῶν ἀμφίων καὶ σκευῶν καὶ τῶν βιβλίων δείκνυται ἡ ἱστορία τῆς μονῆς Σωσίνου ἀπὸ τῆς ΙΖ'. ἑκατον-

ταετηρίδος καὶ ἐντεῦθεν, καὶ σαφηνίζεται ἡ παραγωγή τοῦ ὀνόματος τῆς ἡπειρωτικῆς οἰκογενείας Δημέρου ἢ Δημάρη.

Ἄλλ' οὐδ' ἀνάγκη πολλῶν ὑφίσταται λόγων ὅπως πεισθῶσιν οἱ ὁμογενοῖς, κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ πάντες ὅτι ἡ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συγκομιδὴ καὶ κατάταξις τοιούτων προϊόντων τῆς χριστιανικῆς τέχνης τῶν πρώτων αἰώνων ἢ τῶν κατὰ χρόνον πολλὰ δύναται σαφηνίσαι σκοτεινὰ τῆς ἱστορίας ἐν γένει τῆς ἐκκλησιαστικῆς τε καὶ θύραθεν ὡς καὶ τῆς ἱστορίας τῆς τέχνης. Ἐὰν δὲ ἡ τοιαύτη σπουδαία ἐνασχόλησις, τερπνὴ μὲν τοῖς ἐπαύουσι, κοινωφελὴς δὲ ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν ὁμολογῇται, πληρέστερον δὲ γίνηται ὅταν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ συστηματικῶς περισυλλεχθῶσιν ἐν ἰδίῳ μέρει, ἐντὸς τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, ὑπὸ τὴν κηδὼν καὶ τὴν μέριμναν τῆς μητρὸς ἐκκλησίας, ἐπιθυμοῦμεν νὰ πιστευθῇ τοῦτο ὑπὸ πάντων, εὐλαβῶς δὲ ἀπὸ τῶν ὀδόντων τοῦ πανδαμάτορος χρόνου περισωζόμενον κατατεθῇ ἐκεῖ, ὅπου λόγος ἱστορικὸς καὶ λόγος θρησκευτικὸς καὶ λόγος ἐθνικῆς φιλοτιμίας ἐπιβάλλει ν' ἀποθησαυρισθῶσιν αἱ τοιαῦται ἀρχαιότητες, τὰ διδακτικὰ ταῦτα μνημεῖα τῆς ζωῆς τῶν ἀειμνήστων ἡμῶν πατέρων.

ΒΙΒΛΙΟΛΟΓΙΑ

Ἐσχάτως ἐξεδόθη ἐν Βρυξέλλαις ὑπὸ τῶν Ἰνσουϊτῶν πατέρων Καρόλου de Smedt, Ἰωσήπου de BacKer, Φραγκίσκου van Ortroy, Ἰωσήπου Van den Gheyn, Ἰππολύτου Delehaye καὶ Ἀλβέρτου Poucelet, μέγα καὶ ὀγκῶδες ἔργον, ἐν χάρτι στιλπνῷ καὶ τύπῳ ἐκλεκτῷ, ἐπωνυμιούμενον Propylaeum ad Acta Sanctorum Novembris, περιέχον τὸ Συναξάριον τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τοῦ λεγομένου σιρμονδιανοῦ νῦν δὲ βερολινείου κώδικος, ἐπιμελεία καὶ σπουδῇ Ἰππολύτου Delehaye. Τὸ ἔργον τοῦτο, ὡς καὶ ὁ τίτλος αὐτοῦ δηλοῖ, ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ γνωστὸν καὶ περίφημον ἔργον Acta Sanctorum, οὗτινος κατήρξατο μὲν ὁ ἐξ Ἀμβέρσης Ἰνσουίτης πατὴρ Ἰωάννης Βολλάνδος (1596—1665), ἐξηκολούθησαν δὲ οἱ ἐξ αὐτοῦ κληθέντες Βολλανδισταί, καὶ οὗτινος ἡ μὲν ἑκδοσις ἀνηγγέλθη τῷ 1607, ἡ δὲ δημοσίευσίς ἤρξατο μὲν τῷ

1643, διεκόπη δὲ τῇ 1796 καὶ ἐπανελήφθη τῷ 1837. Τὸ λαμπρὸν τοῦτο καὶ σεπτὸν Προπύλαιον, συντεταγμένον, πλὴν τοῦ ἐλληνικοῦ κειμένου τῶν συναξαρίων, λατινιστὶ, ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων μερῶν. Α') μακρῶν προλεγομένων. Β') τοῦ κυρίου [σώματος, ἥτοι τοῦ συναξαρίου τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Γ') τῶν ἐπισημειώσεων, καὶ Δ') τοῦ πίνακος. Ἀπάντων δὲ τούτων προηγεῖται σύντομος πρόλογος, ἐν ᾧ οἱ πατέρες δικαιολογοῦνται διὰ τὴν ἐν τοῖς προπυλαίοις τοῦ Νοεμβρίου παραμονὴν αὐτῶν, λέγοντες ὅτι δὲν σπεύδουσι πρὸς τὴν νύσσαν, διότι ἡ σύνταξις ἄλλων σχετικῶν ἔργων οὐ μόνον ὀφείλει ἀλλὰ καὶ λίαν ἀναγκαῖα τῇ ἀγιογραφίᾳ θεωρεῖται ὑπὸ τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένων σοφῶν ἀνδρῶν. Ἐν δὲ τῷ προπυλαίῳ τούτῳ, λέγουσι, στρέφουσι τὴν προσοχὴν αὐτῶν εἰς τὰ χρονικὰ τῶν Ἑλλήνων, ὅπως, ὅσα ἤττον βέβαια περὶ τῶν συναξαρίων καὶ μνηαίων αὐτῶν σποράδην φέρονται, προσπαθήσωσιν οὗτοι τῇ βοηθείᾳ χειρ-γράφων διαφωτίσαι, καὶ εὗχονται ὅπως ἐκ τῶν γνησίων τούτων τῶν Ἑλλήνων χρονικῶν σαφέστερον διαλάμψῃ ἡ ἀρχαία εὐπρέπεια τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, τῆς συναμιλλωμένης τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν τῷ σεβασμῷ τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἀγίων, καὶ τέλος διαυγάσῃ ἡ εὐκταία ἡμέρα, καθ' ἣν, διαλύοντες τὰς ἀρχαίας ἐριδας, ὁμοθυμαδὸν τὴν αὐτὴν θάζηλώσωμεν ἀμφότεροι εὐσέβειαν.

Τὰ προλεγόμενα (I—LXXVI ἐν δισητάῳ) διήρουνται εἰς τέσσαρα κεφάλαια. Τούτων τὸ μὲν πρῶτον πραγματεύεται περὶ τῶν Συναξαρίων, καὶ δὴ τῆς μεθόδου τοῦ ἔργου αὐτῶν, ἥτοι ὅτι ἐκ τῶν πολλῶν συναξαρίων τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ἀποκειμένων, ἐξελέξαντο καὶ προτίμησαν καὶ ἀκέραιον ἐξέδωκαν τὸ πρότερον μὲν ἀπὸ τοῦ βιβλιοθηκαρίου τῆς ἐν Παρισίοις ἐταιρείας τῶν Ἰησουϊτῶν Σιρμόνδου, τοῦ γνωρίσαντος καὶ συστήσαντος τοῦτο τοῖς ἐταίροις, σιρμονδιανόν, νῦν δὲ βερολίνειον ἀπὸ τῆς βιβλιοθήκης τῆς πόλεως, ἐν ἣ τεθησαύριται, λεγόμενον, τῶν δὲ ἄλλων κατ' ἐκλογὴν μόνον χρῆσιν ἐποίησαντο, προτιμῶντες τῶν νεωτέρων τὰ ἀρχαιότεα καὶ μάλιστα τὰ ἐνδεικνύμενα χρονολογίας καὶ ἐπιχέοντα φῶς ἐπὶ τε τῆς ἀρχῆς τῶν συναξαρίων καὶ τῶν διαφόρων αὐτῶν ἐκδόσεων καὶ ταξινομήσεων. Προτίμησαν δὲ τὸ Σιρ-

μονδιανόν πάντων τῶν ἄλλων, διότι ἐν ἐνὶ τόμῳ περιλαμβάνει καὶ τοὺς δώδεκα μῆνας, ἐν ᾧ ἄλλα μόνον ἐξάμηνον ἢ καὶ ἑλασσον τούτου, πρὸς δὲ τυγχάνει ἀκέραιον καὶ ἀλώβητον, ἐν ᾧ τὰλλα ἐν πολλοῖς εἰσιν ἡκρωτηριασμένα· ἀλλὰ πλὴν τῶν ἐξωτερικῶν τούτων λόγων, τὸ Σιρμονδιανόν κατὰγεται ἐξ ἀρχαίας πάντως καὶ ἀγαθῆς πηγῆς καὶ εἶνε πλουσιώτατον ἐν τε ὀνόμασιν ἀγίων καὶ μνήμας ἑορτῶν, ὥστε δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κανὼν τῶν ἄλλων. Τὸ δὲ συναξάριον τοῦτο καταρτισθὲν ἐν τῷ 16—17 αἰῶνι διὰ τὴν ἐν Βιθυνίᾳ μονὴν τοῦ Βαθυρρύακος πιθανῶς, κατὰγεται ἐξ ἄλλου ἀρχαιοτέρου πρωτογράφου, οὗτινος ὁ χρονικὸς καθορισμὸς καθίσταται δυσχερὴς, διότι οἱ ἐκάστοτε ἀντιγραφεῖς καὶ ἐκδότης τοιούτων βιβλίων ἐποιοῦντο, ὡς εἰκὸς, νέας προσθήκας. Περὶ δὲ συναξαρίων παρατηρεῖται καὶ διὰ μαρτυριῶν ἀποδείκνυται ὅτι ἐν αὐτοῖς ἡ σημασία τῆς λέξεως «συναξάριον» εἶνε ἀόριστος καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις συναξάριον λέγεται τὸ μνηολόγιον καὶ τὸ τυπικὸν καὶ τὸ ὑπόμνημα· ὅθεν πρὸς πρόληψιν συγχύσεων καθορίζεται ἡ σημασία τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ὅρων τούτων, καὶ τέλος γίγνεται λόγος περὶ τῆς ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ χρήσεως τῶν συναξαρίων πλὴν ἄλλων βιβλίων. Τὸ δὲ δεύτερον διαλαμβάνει ἐν ἐκτάσει περὶ ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Δύσει ἀποκειμένων κωδίκων Συναξαρίων καὶ τῶν τύποις ἐκδοθέντων συναξαρίων καὶ μνηαίων ἐν Βενετίᾳ (ἀπὸ τοῦ 1427—1895), ἐν Κων]πόλει (1843), ἐν Ἀθήναις (1896) καὶ ἐν Ρώμῃ (1902). Τῶν δ' ἀντιτύπων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδόσεως τῶν μνηαίων καταστάντων λίαν σπανίων καὶ δυσευρέτων, ἰδιαίτερας μνείας ἀξιοῦται ἐνταῦθα ὡς εὐμενῶς παρασχόν ἐν τούτων τοῖς ἐνδιαφερομένοις πρὸς τὴν κατ' οἶκον μελέτην ὁ σεπτὸς ἡμῶν πρωθιεράρχης Ἰωακείμ ὁ Γ', ὃν χαρακτηρίζουσιν ὡς *virum illustrissimum*. Εἶτα ὁ λόγος περὶ τῶν συναξαριστῶν Μαξίμου τοῦ Μαργουρίου καὶ Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου καὶ τοῦ Μεγάλου Συναξαριστοῦ Χρ. Δουκάκη (ἐν Ἀθήναις, 1889—96) καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ κυρίου Α. Δημητριάδου ἐκδοθέντων τυπικῶν, ἐν οἷς παρεμβάλλονταί τινα μείζω ἢ ἐλάσσω συναξάρια. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ κεφαλαίῳ ἀνομολογεῖται τὸ ἀδύνατον τῆς ἀνευρέσεως ἀρχετύπου τινὸς κώδικος καὶ πρωτογενοῦς βιβλίου, ἴσως ἀπολεσθέντος ἢ ἔτι λανθάνοντος, ἐξ οὗ τὰ

ἀλλὰ ἐπήγασαν· καὶ διαίρουνται οἱ κώδικες εἰς ἑπτὰ τάξεις, ἀναγομένας εἰς δύο γένη, τὸ μὲν ἀρχαιότερον, τὸ δὲ νεώτερον· περὶ δὲ τῆς ἡλικίας τῶν συναξαρίων διαβεβαιούται ὅτι ἥκιστα ἀποδείκνυται ἡ ὑπαρξίς αὐτῶν ἀρχομένου ἡδὴ τοῦ ἐννάτου αἰῶνος, ἐπομένως τὰ ἀρχαιότερα αὐτῶν φαίνεται ὅτι ἐγράψαν ἐν τῷ ι', ἕτερα ἐν τῷ ια', καὶ ἕτερα ἐν τῷ ιβ' καὶ ιγ' αἰῶνι, ὡς συγγραφεῖς δὲ ἢ μᾶλλον συλλογεῖς αὐτῶν ἀναφέρονται ὁ Πέτρος, Ἡλίας, Μαυρίκιος διάκονος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος. Ἐν δὲ τῷ τετάρτῳ κεφαλαίῳ πρόκειται περὶ τῶν πηγῶν τῶν συναξαρίων καὶ ἀποδείκνυται ὅτι τὰ ὑπομνήματα τῶν συναξαρίων συνετμήθησαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ παλαιότερων σπανίως δὲ ἐκ νεωτέρων μνηολογίων, ὡς ὑπὸ Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ ἐν λήγοντι δεκάτῳ αἰῶνι, καὶ ἐξ ἄλλων βιβλίων, οἷον τῆς Φιλοθέου Ἱστορίας Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κύρου, ἐνίοτε δὲ καὶ παρηλόγησαν καὶ οὐ καλῶς διεπραγματεύθησαν, ἀφοῦ μνημαὶ πολλῶν ἁγίων ἐνεγράψαν οὐχὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν καὶ δὴ καὶ πολλάκις ἐπαναλαμβάνονται, ἐκ δὲ τῶν τυπικῶν τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς πρωτευούσης ἐξήχθησαν αἱ συνάξεις τῶν ἁγίων καὶ τὰ τῶν Ἐκκλησιῶν ἑγκαίνια, ὀλίγα ἐκ τῶν τυπικῶν τῶν μοναστηρίων τῆς τε Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν παρακειμένων μερῶν, καὶ τινὰ ἐκ τῶν ἡμερολογίων ἢ μικρῶν συναξαρίων (Kalendaria), ἐκ τῶν ἐμμέτρων συναξαρίων Χριστοφόρου τοῦ Μυτιληναίου (ια' αἰῶνος) καὶ ἐκ τινος ἐρμηνείας τῆς ζωγραφικῆς τέχνης, οἷον «ἐκ τῶν Ἑλπίου τοῦ Ρωμαίου ἀρχαιολογουμένων Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας περὶ χαρακτήρων σωματικῶν». Μετὰ τὰς πηγὰς τῶν συναξαριστῶν ἐν τέλει τῶν προλεγομένων εἰδικώτερος γίνεταί λόγος περὶ τοῦ περιεχομένου τῶν συναξαρίων· τοῦτο δὲ, συντόμως εἰπεῖν, εἶνε ἑορταὶ τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Θεοτόκου, κινηταὶ ἑορταὶ, μνημαὶ ἀγγέλων, Πατριαρχῶν, προφητῶν, ἀποστόλων, μαρτύρων πλείστων Παλαιστίνης καὶ Ἀνατολῆς καθ' ὅλου, τῆς Δύσεως καὶ Ρωμαίων, νεομαρτύρων μάλιστα ἐπὶ τῶν εἰκονομάχων, ἀσκητῶν, πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, ἄλλων ἐπισκόπων, παπῶν Ρώμης, βασιλέων, συνόδων, μνημαὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων καὶ λυπηρῶν περιστατικῶν, καὶ τέλος διηγήσεις ψυχωφελεῖς.

Β'. Τὸ κύριον σῶμα, ἥτοι τὸ συναξάριον τῆς

Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως (σελ. 1—940) περιλαμβάνει ἄνω μὲν ἐν διστήλῳ πλήρεις τὸ ἐκ τοῦ Σιρμονδιανοῦ κώδικος συναξάριον τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, ἐπιγραφόμενον «Συναξάριον περιέχον ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ τῶν ἁγίων μαρτύρων καὶ τῶν ὁσίων ἐν συντόμῳ τὰ ὑπομνήματα», κάτω δὲ ἐν πλήρεσι γραμμαῖς τὰς σχετικὰς ἐκλογὰς καὶ οἶονεὶ τὰ ἀπανθίσματα τὰ ἐκ τοῦ λειμῶνος ἄλλων συναξαρίων τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας ἀποδρεπόμενα, σημειούμενα διὰ τοῦ τίτλου, «Synaxaria selecta». Τὸ συναξάριον τοῦτο, ἐν γλώττῃ καθαρῇ καὶ σαφεῇ καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀκριβεῖ γεγραμμένον, εἶνε σύντομον μὲν τῇ λέξει, πλούσιον ὅμως τοῖς πράγμασιν, ὀνόμασι καὶ μνήμασι ἁγίων, ὀρισμοῖς τόπων καὶ χρόνων καὶ ἀναγραφῇ πολλῶν διαφόρων γεγονότων, ἐκκλησιαστικῶν, πολιτικῶν, φυσικῶν, θαυμασίων καὶ ἄλλων· μεγάλην σημασίαν ἔχει διὰ τὴν ὑπαρξίν καὶ χρονολογίαν ἑορτῶν τινῶν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῃ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, οἷον τῇ στ' φεβρουαρίου σημειοῦται «Καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Φωτίου. Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις ἐν τῷ προφητεῖᾳ τοῦ ἁγίου προφήτου καὶ βαπτισμοῦ Ἰωάννου τῷ ὄντι ἐν τοῖς Ἡρεμίας»· δὲν ἀναφέρεται δ' ἐν αὐτῷ ἢ τῇ 30 ἰανουαρίου ἑορταζομένη κοινὴ ἑορτὴ τῶν τριῶν μεγάλων πατέρων καὶ οἰκουμενικῶν διδασκάλων Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὡς ἐφεξῆς τῷ 1100 ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ καθορισθεῖσα καὶ τοῖς λαμπροῖς ἄσμασι καὶ λόγοις τοῦ μακαρίου καὶ σοφοῦ ἐπισκόπου Εὐχαΐτων, Ἰωάννου τοῦ Μαυρόποδος, καταγλαῖσθεῖσα, ὑποσημειοῦται δὲ παραλαμβανομένη ἐκ τοῦ ἐν ἔτει 1595 ἐν Βενετίᾳ τυπωθέντος Μηναίου τοῦ ἰανουαρίου.

Γ'. Αἱ σημειώσεις (σελ. 941—1038) σύντομοι οὔσαι ἀλλ' οὐσιώδεις καὶ ἀκριβεῖς καὶ ἀγιογραφικῆς γραμματολογίας φέρουσαι χαρακτῆρα ἀναφέρονται χρονολογικῶς εἰς ἅπαντα τὰ συναξάρια, τὸ τε προτεταγμένον καὶ τὰ ὑποτεταγμένα, οὐδεμιᾶς ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐξαιρουμένης. Ὡς τελευταῖον μέρος τοῦ ὅλου ἔργου ἐπάγεται ὁ ὀνομαστικὸς πίναξ (σελ. 1041—1180) περιέχων ἀλφαριθμητικῶς τὰ ὀνόματα πάντων τῶν ἁγίων καὶ μὴ καὶ τὰ τῶν πόλεων καὶ χωρῶν καὶ πάντα καθ' ὅλου τὰ τοπικά, τὰ ἀναφερόμενα ἐν τοῖς

συναξαρίοις· καὶ τῶν μὲν ἁγίων σημειοῦται καὶ ἡ ἡμέρα τῆς ἐορτῆς, τῶν δ' ἄλλων μόνον ἡ ἐν τοῖς συναξαρίοις παραπομπή.

Ἐκ τῆς συντόμου ταύτης ἀναλύσεως καὶ τῶν ὀλίγων ἡμῶν παρατηρήσεων κατάδηλον γίγνεται καὶ αὐτῷ τῷ ἄκρῳ τῷ δακτύλῳ γευσάμενῳ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας καὶ ἰδίᾳ τῆς Ἀγιογραφίας ὅτι τὸ Προπύλαιόν ἐστι σοβαρὸν καὶ σπουδαῖον ἱστοριοκριτικὸν ἔργον, πολλοῦ λόγου καὶ σπουδῆς καὶ συστάσεως θερμῆς ἄξιον, δικαίως προκαλοῦν εἰλικρινῇ ἔπαινον καὶ εὐχαριστίαν πρὸς τοὺς φιλοπόνους καὶ σοφοὺς αὐτοῦ ἐκδότας. Τὸ ἔργον, προῖδον βαθείας καὶ μακρᾶς μελέτης τῶν πηγῶν καὶ προσεκτικῆς καὶ ἀντιπαραβολῆς τῶν σχετικῶν κωδίκων παρέχει πλουσίαν καὶ πολύτιμον συμβολὴν εἰς τὸ Συναξάριον τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς ὅλης ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, διαφωτίζον καὶ δικαιολογοῦν πολλὰ σημεῖα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου καὶ τῆς θείας λατρείας καὶ ἅμα πολλὰς παρέχον ἀφορμὰς εἰς εἰδικωτέρας μελέτας τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένοις. Ἰδιαιτέρως δ' εὐχάριστον καὶ παρήγορον τυγχάνει ὅτι οἱ σοφοὶ ἐκδότης διαπνέονται ὑπὸ πνεύματος εἰρηνικοῦ καὶ καθαρῶς ἐπιστημονικοῦ, πᾶσαν πικρὰν καὶ φανατισμοῦ ἀπόζουσιν περὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἀποφεύγοντες παρατήρησιν ἐν τε τοῖς προλεγομένοις καὶ ταῖς ἐπισημειώσεσι. Καίτοι δὲ ἡ ἐπιστήμη οὐδαμῶς φέρει στενὸν καὶ ἐθνικὸν χαρακτῆρα, ἐν τούτοις εὐχόμεθα ὅπως τὸ ἔργον τῶν ξένων διεγείρῃ τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἀμύλλαν τῶν ἡμετέρων καὶ προκαλέσῃ μελέτας ἀγιογραφικὰς, σπανιζούσας δυστυχῶς παρ' ἡμῖν.

Γ. Β.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΚΟΣΜΑΣ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ

Τῇ 22 παρελθόντος ὁκτωβρίου παρέδωκε τῷ Κυρίῳ τὸ πνεῦμα ὁ ἀπὸ πεντηκονταετίας ἐν τῇ κατὰ τὸ Ἅγιον Ὅρος ἱερᾷ μονῇ τῆς μεγίστης Λαύρας τὸν μοναχικὸν ἀνύων δίκυλον Κοσμάς Σταυρίδης, ἐν ἡλικίᾳ ἐβδομήκοντα καὶ πλέον ἐτῶν. Ἐν τῷ παρὰ τὸ Πράβιον τῆς ἐπαρχίας Ἐλευθεροπόλεως χωρίῳ Δρέστη γεννηθεὶς, τὰς πρώτας αὐτοῦ σπουδὰς ἐποιήσατο ἐν τῇ κεντρικῇ ἀθωνίᾳ σχολῇ, τὴν δὲ θεολογίαν ἐσπούδασεν ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ, δαπάναις τοῦ ἀειμνήστου Βενιαμὶν ἀρχιμανδρίτου τοῦ Λαυριώτου,

ἐπαυλθὼν εἰς Ἅγιον Ὅρος τῷ 1866, ὁπόθεν, ἐπὶ ἐπατείν, ἐχρημάτισε σχολάρχης τῆς ἀθωνιάδος διδάξας μετὰ ζήλου. Προαχθεὶς ὑπὸ τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ μονῆς προηγούμενος, ἐγένετο καὶ ἀντιπρόσωπος αὐτῆς ἐν Κερεαῖς παρὰ τῇ ἱερᾷ συνάξει, ἐν περιστάσει δυσκόλῳ, συνεργασθεὶς ἐν ἀφοσιώσει πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου μετὰ τοῦ προσφυλοῦς αὐτοῦ συμμαθητοῦ Νεοφύτου προηγούμενου τοῦ Βατοπεδινού. Κιττόπιν ἀποσταλθεὶς εἰς Ἀδριανούπολιν ἡγούμενος τοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ λαυριωτικοῦ μετοχίου τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ διακρίνας ἐξαετίν, διδάξας δὲ μετὰ ζήλου τὰ ἱερὰ ἐν ταῖς ἀνωτέραις σχολαῖς τῆς ὁμογενοῦς κοινότητος, ἐπεσπάσατο τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν εὐσεβῶν κατοίκων μεθ' ὃ ἐπέστρεψεν εἰς Ἅγιον Ὅρος, ἀναδεχόμενος ἀπαξ ἔτι, τῷ 1890, ἐντολὴν τινὰ τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ μονῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει. Γνώστης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς καὶ καλλιφωνος, καὶ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, θερμὸς συνήγορος τοῦ δικαίου, διεκρίνετο διὰ τὴν τόλμην, μεθ' ἧς ὑπερήσπιζε τὰς ιδέας αὐτοῦ περὶ κοινῶν ζητημάτων.—Ἡ αὐτοκρατορικὴ κυβέρνησις ἐβράβευσε αὐτὸν, πατριαρχικῇ συστάσει, πρὸ διετίας, διὰ τοῦ παρασῆμου Μεδζιδιέ Β' τάξεως, ὃ δὲ παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης κκ. Ἰωακείμ, ὁ τιμὴν καὶ ἀμείβων τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν παιδείαν, ἀνηγόρευσε τὸν ἀειμνήστον Κοσμᾶν ἀρχιμανδρίτην τοῦ πατριαρχικοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου.—Ὁ θάνατος τοῦ Κοσμά Λαυριώτου ἐστὶ ζημία τῆς ἐν τῇ Λαύρᾳ καὶ τῆς ἐν Ἅγίῳ Ὄρει εὐλαβοῦς μοναχικῆς ἀδελφότητος.

Παραοράματα.—Ἐν τῇ βιβλιοκρισίᾳ τῇ καταχωρισθείσῃ ἐν τῷ προηγούμενῳ φύλλῳ διορθωτέον τό: καὶ τὸ κυριώτατον τὴν ἀπόρασιν κτλ. εἰς, καὶ ὁ δὲ ὡς κυριώτατον καὶ τὸ ἐρμηνευτικῶς εἰς ἐρμηνευτικῶς.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων καὶ παντὸς εἶδους ἐντύπων εἰς τὴν ἐλληνικὴν, τουρκικὴν καὶ τὰς λοιπὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας.

Ἐπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Наукова бібліотека
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

1948

02/09/25

902668

НБ ОНУ

П. III - 726 702